

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Артеменко О.М., Дьяченко Ю.О.

студенти;

Жукова Л.М.

*кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна*

РЕГУЛЮВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ЯК НАПРЯМОК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Україна має понад двадцятирічний досвід регулювання внутрішнього ринку. Об'єктивно оцінити прорахунки та здобутки на цьому шляху є важливим завданням економічної науки. Необхідність його вирішення також пояснюється підписанням Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і її ратифікацією Верховною Радою України й Європейським Парламентом. Втілення Україною положень Угоди про асоціацію передбачає досить суттєве реформування інституційного середовища вітчизняного внутрішнього ринку з метою його перетворення на складову частину європейського внутрішнього ринку країн – членів ЄС [1, с. 49].

Необхідно вже зараз розробити реальну, а не формальну програму підвищення конкурентоспроможності української економіки, заклавши в її основу заходи щодо відродження промисловості, подальшого розвитку сфери послуг. Отже, ми пропонуємо такі напрями покращення розвитку вітчизняного внутрішнього ринку з метою підвищення ефективності корпоративного сектора економіки.

По-перше, це створення нових промислових галузей на основі формування потужного інноваційного та науково-технічного потенціалу, здатних виробляти високотехнологічну, конкурентоспроможну й екологічно чисту продукцію. При цьому зауважимо, що за роки незалежності Україна практично втратила свій промисловий потенціал, який, за умов його ефективного використання і модернізації відповідно до вимог часу, міг забезпечити зростання її конкурентоспроможності. На сьогодні практично втрачені авіаційна, космічна промисловості, деякі види машинобудування та сектори хімічної промисловості. Наша країна демонструє не тільки низькі темпи зростання промисловості, а й неефективну структуру промислового виробництва, що збільшує вразливість багатьох галузей до викликів та обмежень на зовнішньому та внутрішньому ринках.

За таких умов постає питання про мегатрансформаційні зрушення в секторі товарного виробництва. Розпочати їх варто з визначення середньо- та довгострокових орієнтирів стимулювання випуску вітчизняної продукції, котрі в подальшому мають бути втілені в конкретні національні проекти.

Одним із таких напрямів є збільшення випуску високотехнологічної конкурентоспроможної продукції для внутрішнього ринку. При включенні до національних проектів випуску такої продукції органам державної влади варто дотримуватися єдиного правила – державну підтримку мають отримати лише ті виробники, які спроможні вивести на внутрішній ринок високотехнологічні товари і послуги, котрі в перспективі можуть у великих обсягах продаватися всередині країни та експортуватися до світового господарства. Такими проектами в Україні могли б стати: виробництво органічної сільськогосподарської сировини та продовольчих товарів з неї, біопалива, військової техніки, зброї, гібридного легкового автомобіля, пасажирських і транспортних літаків, програмного забезпечення, надання послуг із промислової переробки побутових відходів міст тощо [1, с. 62].

З позиції завдань державної політики доцільно розпочати процес імпортозаміщення на внутрішньому ринку в формі окремих національних проектів. Дію проектів необхідно поширити лише на найбільші ринки імпортової продукції, котра може вироблятися на вітчизняних підприємствах і на закупівлю якої витрачаються великі обсяги іноземної валюти. Вже третій рік Україна самотужки долає залежність оборонної промисловості від імпорту продукції, закупівля якої повністю або частково зупинена у зв'язку із соціально-політичною нестабільністю в країні.

Так, завдяки імпортозаміщенню та співпраці із західними партнерами, вже вдалось забезпечити технологічну незалежність української оборонної промисловості. Окрім того, з кожним днем зростає кількість українських промислових підприємств, які долучаються до роботи з оборонним комплексом, що не тільки гарантує безперебійність поставки продукції, а й посилює конкуренцію на ринку.

Починаючи з 2014 року на оборонну промисловість України працюють 394 підприємств, які забезпечують роботою більше 200 тисяч фахівців. Наприклад, у виробництві новітніх бронемашин БТР-4 станом на 2014 рік кількість деталей з РФ становила 45%, інші 45% належали українським виробникам, а 10% – імпортувались. У 2015 році кількість російських деталей становила 0%, 35% – імпортувались з інших країн, а з 2017 року Україна самостійно виробляє 88% всіх агрегатів та вузлів для БТР-4, імпортуючи лише 12%.

У програмі імпортозаміщення оборонний комплекс сконцентрував свою роботу на співпраці з малими та середніми підприємствами, частка яких у загальному обсязі співпраці сягає 65-70%. Такий вибір пов'язаний із високою мобільністю потужностей малого і середнього бізнесу та готовністю до застосування сучасних методів виробництва. При цьому оборонний промисловий сектор розглядає свою роль як інтегратора у вітчизняну оборонну промисловість, який створює загальні правила партнерства,

стандарти співпраці, стартового інформаційного майданчика для підтримки українських підприємств на світовому ринку та залучення вітчизняних виробників до створення інноваційних проектів у оборонній сфері [2]. Отже, на сьогоднішній день пріоритетним завданням сектора оборонної промисловості є розширення виробництва продукції сучасних цифрових технологій: електронно-оптичних систем спостереження, інформаційних компонентів, передової авіоніки тощо.

Також показовим прикладом впровадження національних проектів по імпортозаміщенню є газотранспортна система України. ПАТ «Укртрансгаз» власними силами реалізував імпортозаміщення деталей для ремонту компресорних станцій. Так, у 2016 році було виготовлено понад тисячі одиниць відповідальних вузлів на загальну суму понад 12 мільйонів гривень.

В рамках політики по імпортозаміщенню ПАТ «Укртрансгаз» співпрацює з вітчизняними виробниками, зокрема з ДП НВКГ «Зоря-Машпроект», ПАТ «Мотор-Січ», ПАТ «Сумське НВО», Інститут електрозварювання ім. Е. О. Патона та Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка.

За сучасних умов процес імпортозаміщення є пріоритетним напрямком роботи для оператора газотранспортної системи України і це дає змогу розширити номенклатуру власного виробництва та надати додаткові замовлення вітчизняним підприємствам [3].

Зазначимо, що ефективна політика імпортозаміщення неможлива без організації комфортних умов функціонування як для імпортерів, так і для місцевих виробників. Отже, щоб побудувати осмислену і ефективну політику імпортозаміщення, важливо зрозуміти, що неможливо винятково адміністративним шляхом налагодити ефективно діючу систему місцевого виробництва, особливо у довгостроковій перспективі.

Одну з ключових ролей буде грати встановлення незалежної системи правосуддя, що є невід'ємною умовою дотримання безпеки об'єктів власності місцевого та іноземного інвестора, та визначення рівних для всіх умов ведення бізнесу і доступу до ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Пустовойт О. В. Політика розвитку внутрішнього ринку та Угода про асоціацію Україна – ЄС: спільність і суперечність завдань / О. В. Пустовойт // Економіка і прогнозування. – 2015. – № 1. – С. 49-63.
2. Імпортозаміщення: 21 регіон, 394 підприємств та більше 200 тисяч робочих місць [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://milnavigator.tv/importozamishhenyua-21-region-394-pidpruyemstv-ta-bilshhe-200-tysyach-robochyh-mists/>.
3. Укртрансгаз власними силами реалізував імпортозаміщення деталей для ремонту ГТС на суму 12 мільйонів гривень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://utg.ua/utg/media/news/2017/01/vrtp-2016.html>.